

خبرنگاری که قهرمان ملی شد

مستند آخرین روزهای زمستان
به دلیل ارائه تصویری واقع گرایانه از زندگی شهید حسن باقری
به اثری درخور توجه تبدیل شد

مخالفانی هم داشت. محمدحسین مهدویان در این باره گفته است: «بسیاری به ما می گفتند این فیلم مستند نیست. من این فیلم را برای جایزه گرفتن نساختم، در بخش مستند جشنواره فجر نیز به فیلم های مستند دیگر توجه بیشتر شد. شاید کسی نمی توانست مستند بودن این فیلم را بپذیرد، خوشحالم ما توانستیم برای نخستین بار این نوع مستند را در ایران بسازیم.»

صدای گوینده روایت در «آخرین روزهای زمستان»، یکی دیگر از جذابیت های آن است. مهدویان درباره این انتخاب گفته: «آقای سیدمحمد آوینی که زحمت نریشن های کار را کشیدند، بسیار کم کار هستند. ایشان بعد از دهه ۷۰ که در سردار جنگل از صدای شان استفاده شد، دیگر تقریباً فعالیت این چنینی نداشتند. در مورد سبک کار، ما از اول توانستیم تصمیم قطعی در مورد نحوه نریشن گوینی بگیریم. بعد از اتمام فیلمبرداری خیلی روی آن فکر کردم و این که دوست ندارم شخصی که این ها را روایت می کند آدم معروف و شناخته شده ای باشد. دیگر این که نمی خواستم خیلی خشک و تکنیکی باشد. بیانی ساده و راحت مدنظر بود. در واقع یک قصه گو می خواستم. قصه گوایی که البته به خوبی از عهده اجرای این نریشن ها برآمد. آقای آوینی، نریتور حرفه ای و قهار نبود و به شدت از نتیجه کار می ترسید، اما نهایتاً بر کار مسلط شد. من از نتیجه کار و انتخاب آقای آوینی کاملاً راضی هستم.»

بود، اینکه چگونه از این صداها استفاده کنیم که خود را مصنوعی نشان ندهد و در فیلم درست جا بیفتد، کار بسیار دشواری بود.»

او سراغ آنچه از شهید باقری مانده، می رود: «درباره شهیدباقری نوشته ها، اسناد، نامه ها، خاطرات و البته صدا وجود داشت. از ابتدای جنگ صحبت و سخنرانی های فرمانده های جنگ را ضبط می کردند. ابتدا فکر می کردم این صداها ارزش دراماتیک ندارد، اما وقتی صداها را شهادت باقری را برای چندین بار گوش دادم، متوجه شدم این صداها ویژگی هایی دارد که می توان از آنها استفاده کرد. با تیم تحقیقاتی خود روی این صداها بیشتر کار کردیم، آنها را روی کاغذ پیاده کردیم و بخشی از آن را تبدیل به دیالوگ کردیم. این نوارها زنده بودند، چون همه جزئیات حتی خنده ها و شوخی های افراد در آنها ضبط شده بود، به همین دلیل فهمیدم نوارها برای ساخت این فیلم بسیار مهم هستند. وقتی صداها را دقیق گوش دادم، این صداها به من تصویر می دادند. تصمیم گرفتم این تصویرها را در فیلم پیاده کنم، در نهایت با صداها و تصویرهایی که برای خود ساختم، فیلمنامه این فیلم را نوشتم.»

«آخرین روزهای زمستان»، در یک دهه اخیر بسیار ستایش شده است. مهدویان در «ایستاده در غبار» و پس از آن در «ماجرای نیمروز»، سبک فیلمسازی و نگاهی را که در این مستند، نشان داده بود پیگیری کرد. امروز صحبت کردن درباره امتیازهای «آخرین روزهای زمستان» ساده است، اما این مجموعه زمان پخش،

محدثه واعظی پور گزارشگر

پاییز سال ۹۱، سریالی از شبکه یک پخش می شد که خیلی زود مورد توجه قرار گرفت. «آخرین روزهای زمستان»، نام فیلمساز جوانی را سرزبان انداخت که بعدها با ساخت مجموعه آثاری درباره مقاطع حساس تاریخ سیاسی ۴۰ سال اخیر، به چهره ای محبوب تبدیل شد. «آخرین روزهای زمستان» که یادآور مستند «روایت فتح» و تجربه های شهیدمرتضی آوینی است، مسیر مستندسازی درباره رویدادهای دفاع مقدس را تغییر داد. پس از «روایت فتح» که در دهه های ۶۰ و ۷۰، بسیار پر بیننده بود و مردم را پای تلویزیون می نشاند، تعداد کمی از مستندهای تلویزیونی به اندازه «آخرین روزهای زمستان» دیده شدند. با تماشای قسمت اول، فاصله سریال محمدحسین مهدویان با آثار مشابه به چشم آمد، بازسازی تصاویر، جنس تصویربرداری، استفاده از صداهای واقعی و حضور بازیگران به جای شخصیت های شناخته شده و مهم، «آخرین روزهای زمستان» را به اثری کنجکاوی برانگیز تبدیل کرده بود. سریالی که تا انتها این جذابیت را برای مخاطب حفظ کرد. «آخرین روزهای زمستان» نتیجه کار گروهی یک تیم جوان و با انگیزه بود. تیمی که بعدها در فیلم های سینمایی مهدویان با او به سینمای داستانی آمدند.

چگونه به آخرین روزها رسید؟

محمدحسین مهدویان درباره پیشنهاد ساخت سریالی درباره شهید حسن باقری که یکی از شاخص ترین چهره های سال های جنگ است، می گوید: «فکر نمی کردم هیچ وقت بتوانم فیلمی درباره شهیدباقری بسازم. وقتی این پیشنهاد به من داده شد، می دانستم که فیلمی درباره شهیدباقری ساختن، کار بسیار دشواری است. تصمیم گرفتیم این بار فیلم مستند داستانی بسازیم. برای این منظور از پژوهش های بسیاری که درباره شهیدباقری شده بود، استفاده کردیم و به بازخوانی آنها پرداختیم. این فرایند ۹ ماه طول کشید و بخش سخت کار نیز استفاده از صداها و فیلم های باقری در فیلم

خاطرات ما

کارگردان: اصغر بختیاری

مستند «خاطرات ما» به بازگویی اتفاقات پیش آمده برای غواصان عملیات کربلای ۴ می پردازد. این مستند برمبنای خاطرات برخی غواصانی که در عملیات کربلای ۴ شرکت داشتند اما به دلایل مختلف برخلاف دیگر غواصان به شهادت نرسیده اند، تهیه شده است. این مستند توانسته تصویری واقعی و مستند از آنچه در این عملیات بر غواصان ایرانی در عملیات کربلای ۴ گذشته است ارائه دهد.

عملیات مرصاد

کارگردان: عابدین محمدی

عملیات مرصاد و شکست سنگین منافقان در آن، سوژه تولید مستندهای پرشماری بوده است. مستند «عملیات مرصاد»، در دو بخش ۵۸ و ۱۸ دقیقه ای که شامل تصاویر واقعی از عملیات مرصاد، بقایای منافقین پس از هلاکت در جاده اسلام آباد و باختران، مصاحبه با رزمندگان اسلام پس از عملیات، مصاحبه با محسن رضایی، هلی برد رزمندگان به مناطق عملیاتی، پیام شهید بهشتی به رزمندگان اسلام است و از زوایای مختلف به این رویداد می پردازد.

ناطور آسمان

کارگردان: محمدحسین زینلی

«ناطور آسمان» در مورد حادثه پنجمردادماه سال ۱۳۶۵ در استان مرکزی است. این بمباران به شهادت جمع زیادی از شهروندان و کارگران کارخانجات بزرگ اراک از جمله آلومینیوم سازی، واکن پارس و آذراب انجامید و یکی از روزهای تلخ در تاریخ این شهر به شمار می رود که بعد از گذشت سال ها، هنوز خاطره غم انگیز آن از یادها نرفته است.